CİNGÖZ RECAİ

ESRARLI KÖŞK

PEYAMİ SAFA
(SERVER BEDİ)

KİBAR SERSERİ SERİSİ
İkinci Kitap

اسرارلی کرشك
21887
یاڑن ه غروش

CİNGÖZ RECAİ

ESRARLI KÖŞK

PEYAMİ SAFA

(SERVER BEDİ)

KİBAR SERSERİ SERİSİ
İkinci Kitap

Her Kitapta Başlı başına Bir Hikâye Var

Muharriri: Server Bedi

Tâbi ve Naşiri:
Orhaniye Matbaası
İSTANBUL
1341 (1925)

1

Polis Müdüriyetinde, meşhur sertaharri memuru Mehmet Rıza'yı ihtiyar bir adam ziyarete geldi.

Bu zat, altmış yaşını geçkin olduğu halde, yüzü kıpkırmızı, gözleri parlak, dişleri hâlâ sağlam ve bembeyaz, vücudu dimdik olduğu için gayet gürbüz görünüyordu. Bütün hal ve sözünden, tavırlarından, kıyafetin temizliğinden, kibar bir adam olduğu da belliydi.

Gayet nazik, fakat metin ve muazzam tavırlarıyla dedi ki:

"Rıza Bey... Sizi gayet mühim bir mesele için ziyaret ediyorum. Belki de, bütün zabıta hayatınızda, bu kadar acayip ve karışık bir vakaya tesadüf etmediniz."

Mehmet Rıza, her şeyden evvel muhatabının hüviyet ve şahsiyetini anlamak ihtiyacıyla sordu:

"Kiminle tanışma şerefine eriyorum efendim?"

"Estağfurullah... Bendeniz... Sabık Ayân azasından Hüseyin Namık Paşa'yım."

Mehmet Rıza, ihtiyarı hürmetle selamlarken, birçok risalelerde, mecmualarda, gündelik gazetelerde, yıllıklarda bu eski ayân azasının resmini gördüğünü hatırlıyor ve bu simayı yabancı bulmadığını hissediyordu.

"Peki, Paşa hazretleri... Emrinizi öğrenebilir miyim?" dedi.

Vakur ihtiyar, çehresindeki soyluluğu biraz daha fazla meydana çıkaran derin bir düşünce içinde kalarak, uzun ve endişe dolu bir sükût ile düşündükten sonra, ağır ağır dedi ki:

"Ben Anadoluhisarı'nın körfeze nâzır bir tepesinde, köşkte oturuyorum."

"Evet, Paşa hazretleri... Ben o köşkü tanırım. Gayet müstesna bir şekilde yapılmıştır."

"Tamam evladım. Bu köşkü ben kendi projelerimle bundan yirmi altı sene evvel yaptırdım. İç bölümleri gayet acayiptir: İçinde mağara gibi karanlık ve büyük odalar, penceresiz koridorlar, iki daireden birbirine geçilen yüksek ve tehlikeli köprüler, hülasa insanı korkutan garip taksimat vardır."

"İşitirim, Paşa hazretleri. Köşkünüz, Boğaziçi'nde çok tanınmıştır."

"Böyle korkunç bir köşkte niçin oturduğumu herkes bana daima sormuştur. Belki siz de merak edersiniz. Kısaca anlatayım: Ben gayet cesur bir adamım. Hiçbir tehlikeden korkmam. Afrika'da kaplan avı bile yaptım. Gayet iyi silah kullanır, gayet iyi ata binerim. Bu kadar cesur ve dinç bir adam olduğum için, öyle şairane, zarif köşklerden hoşlanmam. Bu kendi tasarımımla yaptırdığım köşk gibi korkunç, esrarengiz, karışık, karanlık binaları severim. Zaten genç ve güzel bir karım da var. Saray'dan aldığım gayet lâtif bir Çerkez kadınıdır. Size her şeyi itiraf etmek mecburiyetinde olduğum için gizlemem. Bu kadını da çok kıskandığım için bu köşkte oturtuyor, dışarıya hiç çıkarmıyorum."

"Evet, Paşa hazretleri!"

"Rıza Bey! Bir haftadan beri köşkümün içinde garip şeyler olmaya başladı. Mesela eşyam çalınıyordu. En nadide halılarımdan beş tanesini çaldılar. Ki hepsi dört bin liradan fazla eder."

"Kimin çaldığını bilmiyorsunuz tabii."

"Hayır. Kimin çaldığını bilmiyorum. Köşkte hiç kimseden şüphem yok. Hizmetçilerimin en yenisi yirmi

seneliktir. Karım on seneden beri bana sadakatini her vesile ile ispat etmiş bir kadındır. Bu halılar bir hafta evvel çalındı. Faillerini kendi elimle meydana çıkarmak istediğim için zabıtaya müracaat etmedim. Fakat bütün tahkikatım neticesiz kaldı. İki gün sonra, selamlık tarafındaki salondan on iki bin lira kıymetinde, gayet eski, antika bir vazo kayboldu. Yine zabıtaya müracaat etmedim. Meraktan deli olarak tahkikat yaptım. Gece, yalnız başıma, sabahlara kadar köşkte dolaştım, nöbet bekledim, yine bir şey anlamadım. Beş gün ses seda çıkmadı. Dün gece... burasını iyi dinleyiniz... dün gece... Birkaç gecedir köşkte nöbet beklemekten uykusuz kaldığım için erkenden yatağıma girmiştim. Karımla ayrı ayrı odalarda yatıyoruz. Çünkü bu vakalardan sonra karımın içine korku girdi. Hizmetçilerin dairesine yakın bir odada yatmak istedi. Bense kalabalığa yakın yatmaktan nefret ederim. Yine kendi odamda kaldım. Düşününüz ki bizim köşkün en tepesinde bir kule vardır. Oraya demir bir merdivenle çıkılır. Dört tarafı otuz metre boşluktur. Pencerelerden içeriye iple, ip merdivenle ve hiçbir vasıta ile katiyen girilemez. Korkunç bir kuledir. Ben orada yatarım. Odamın kapısı demirdendir. Hiç kimse oraya giremez. Öyle iken, dün gece, gözlerimi henüz kapayıp tatlı bir uykuya dalarken, odamdaki şamdan birdenbire sönüverdi. Pencereleri açık yattığım için şamdanı rüzgâr söndürdü zannederek hiç keyfimi bozmadım. Evvelce de böyle birkaç defa olmuş karanlıkta yatmıştım. Fakat... birdenbire... başucumda bir ayak sesi işitir gibi oldum. Karanlıkta simsiyah bir de gölge seçiyordum. Hemen yerimden fırlarken boğazıma bir şey battı ve etim acıdı. Gırtlağıma bir hançer tutulduğunu anladım ve kımıldayamadım."

Namık Paşa bu teferruatı anlatırken, gözleri garip

bir korku heyecanıyla parlıyor, kaşları çatılıyordu. Pürheyecan devam etti:

"Bağırmak da mümkün değildi. Hançerin boğazıma saplanmasına bir parmak bile kalmamıştı. Kımıldamadım. Birdenbire odanın demir kapısının açıldığını duyunca yerimden fırladım kibrit çaktım, şamdanı yaktım: Odada kimse yoktu. Kapı açık. Derhal etrafıma göz gezdirdim. Yatağımın baş ucundaki ceviz dolap, gürültüsüz açılmış ve içinden üç altın torbam alınmıştı. Bin dört yüz Türk altını, Rıza Bey!"

"Ziyanınız dehşet!"

"Bu ziyana o kadar ehemmiyet vermiyorum da, böyle esrarengiz bir surette soyulup soğana çevrilmek ve suçun faillerini bilememek hakikaten kibrime dokunuyor. Eğer aczimi hissetmeseydim, yine zabıtaya müracaat etmeyecektim. Fakat kendi başıma hiçbir şey anlayamayacağımı idrak ettim."

"Keşke daha evvel bana müracaat etmiş olaydınız..."

"İşte! Azametimin cezasını çekiyorum Rıza Bey."

"Estağfurullah Paşam. Fakat odanızın kapısı kilitli değil midir?"

"Ben kilitlediğimi gayet iyi biliyorum. Sonradan kilidin açılmış olduğunu gördüm. Hâlbuki dünyanın hiçbir kuvveti bu kilidi hariçten açamaz. Çünkü deliği yoktur. Ancak içeriden anahtarla kapanır."

"Çok tuhaf şey!"

"Tuhaf ki tuhaf. Böyle bir hırsızlığın emsali görülmemiştir değil mi Rıza Bey?"

"Bizim zabıta hayatımızda emsali görülmeyen şey yoktur Paşa hazretleri. Fakat bu da acayip bir vaka. Sonra köşkte araştırma yapmadınız mı?"

"Yapmaz olur muyum? Derhal silahlarımı alarak karımı ve hizmetkârlarımı uyandırdım. Köşkün her tarafı-

nı aradık, taradık. Hiçbir iz yok. Sanki köşkün içinden bir kedi bile geçmemiş."

"Köşkünüzün delik deşik her tarafını aradınız mı? Mesela mahzenler, kuyular, yer küpleri, sarnıçlar..."

"Mahzenlere baktık. Yer küplerimiz yoktur. Kuyulara ve sarnıçlara bakmaya lüzum görmedik. Oralarda bir insan barınacağını hiç zannetmiyorum."

"Çok kere olmuştur Paşam. Büyük ve cüretkâr hırsızlar, kuyuların içine iple sarkarak gizlenirler. Hatta... Ev halkı veya zabıta memurları, kuyu kapağını açtıkları zaman, kenara yapışan ipi ve suyun içine dalan hırsızı gördükleri de olmuştur."

"Bu cihet hiç aklıma gelmemişti Rıza Bey."

Sertaharri memuru Mehmet Rıza, büyük ve zeki başını önüne eğerek, çenesi avucunda, birkaç dakika düşündü. İnce uzun kaşları çatılmış, cüretkâr ve canlı gözleri parlamış, çenesi azimkârane bir hareketle gerilmişti. Birdenbire ayağa kalkarak dedi ki:

"Paşa hazretleri! Bu esrarengiz hırsız, köşkünüzün içindedir. Bir haftadan beri sizin aranızda yaşıyor. Kendini göstermiyor. Fakat bütün hususi hayatınızı biliyor. İz vermeyen yılanlar gibi sessizce köşkünüzün her köşesinde gezinerek dâhiyane ve akıl dışı planları tatbik edecek mekânlar ve fırsatlar kolluyor, sizi temin ederim ki bu müthiş adam, hâlâ, köşkünüzün içindedir."

Namık Paşa, Mehmet Rıza'nın bu buluşlarından fevkalade telaşa düşerek ayağa kalktı ve yüzünü sarartan bir korku ve heyecan ile sordu:

"Buna nereden hükmediyorsunuz?"

Mehmet Rıza, ateşli zekâsını gizlemek ister gibi başını önüne eğerek cevap verdi:

"Zabıta vukuatında bazen öyle kati işaretler vardır ki bize en esrarengiz vakaların mahiyetleri hakkında

müspet fikirler verir. Tahminlerimizde aldanmayız. Eğer bana anlattığınız vakaların gelişmelerinde bir eksiklik veya yanlışlık yoksa, sizi tekrar temin ederim ki bu müthiş adam, hâlâ, köşkünüzün içindedir."

"Size anlattığım vakaların gelişmelerinde hiçbir eksiklik veya yanlış yoktur."

"Sizden köşkünüzü bir kere ziyaret müsaadesini isterim Paşa hazretleri."

"Ben de bilhassa bunu sizden rica etmeye geldim Rıza Bey."

"Olay yerini görmeden tahminlerde bulunmak, manasız bir akıllılık olur. Bu ziyaret gecikmeden yapılabilir mi?"

Paşa saatine baktı:

"Hay hay... İki vapuru ile gidebiliriz, fakat bunun için derhal çıkmamız lazımdır."

"Ben hazırım Paşam."

"Ben de."

Sertaharri memuru, fesini kaparak başına geçirdi ve misafire yol gösterdi.

Müdüriyetin merdivenlerini inerken, Mehmet Rıza, yeni, esrarengiz ve büyük bir vaka karşısında kaldığına pek memnun oluyor, bu işte de Cingöz Recai'yle karşı karşıya gelip gelmeyeceğini kendi kendine soruyordu.

2

Namık Paşa köşkünün iç bölümleri hakikaten harikulade garip, karanlık, esrarengiz ve karışıktı.

Mehmet Rıza, köşkün her tarafını dolaştı. Kuleli odayı, asma köprüleri, mahzen gibi salonları, penceresiz, dar ve karanlık dehlizleri, birbirine yeraltı yollarla geçilen harem ve selamlık dairelerini bütünüyle büyük bir dikkatle gezdi. Küçük bir cep defterine birçok notlar alıyor, hiç sesini çıkarmıyor, kendisiyle beraber gelen Namık Paşa'ya ve karısına bazı sualler sormaktan başka hiçbir kelime söylemiyordu.

Kuleli odayı gezerken, ilk işi demir kapının kilidini muayene etmek olmuştu. Bahçede de bütün köşe bucağı dolaştı.

Tahkikatını bitirdikten sonra, ev sahiplerine dedi ki:

"Evvelki tahminimde sabitim. Hırsız aranızda yaşıyor. Fakat geceleri, köşkün içine dört arkadaşını alıyor. Bunlar güneş battıktan sonra içeriye giriyor ve sarnıçta, taş merdivenin dibinde, yüzükoyun diz çökerek bekleşiyorlar. Hırsız birinci halı ve ikinci vazo hırsızlığını kolaylıkla yapmış ve çaldığı eşyayı bu adamlara teslim ederek derhal köşkten çıkarmıştır. Üçüncü hırsızlıkta, evvela, kimse yokken kuleli odaya çıkmış ve demir kapının kilidini o suretle kırmıştır ki, anahtar içeriden çevrildiği halde kapı kilitlenemez ve istenildiği vakit dışarıdan açılabilir."

Mehmet Rıza, bu izahata pek ziyade hayret ettiklerini görünce, Paşa ile karısını kuleli odaya çıkararak onlara demir kapının kilidini gösterdi:

"Bakınız... Anahtarı çeviriniz... Kapı kilitlenmiş gibi oluyor... Fakat dışarıdan çok az bir tazyik ile kolayca açılıyor. Çünkü kilidin dili bir santim kesilmiş olduğu gibi, ağzı da rendelenmiştir."

Sertaharri memurunun bu keşfini pek ziyade takdir eden Namık Paşa, onun elini hayranlıkla sıkmaktan kendini alamayarak dedi ki:

"Sizi tebrik etmeye kendimi mecbur hissediyorum, Rıza Beyefendi. Fakat diğer keşiflerinizin de sebeplerini lütfen izah eder misiniz?"

Mehmet Rıza, Paşa ile karısını bahçeye çıkardı, onları küçük bir tahta kapının yanına götürerek dedi ki:

"Siz bu kapının senelerden beri hiç kullanılmayarak açılmadığını söylüyorsunuz. Hâlbuki buradaki otlardan bir kısmının dikkate değer bir surette ezildiklerini hiç fark etmiyorsunuz. İnsan geçmeyen yerlerde otların ezilmesine lüzum yoktur. Fazla olarak, senelerden beri açılmayan kapıların kenarlarında ve rezelerinde biraz toz biraz örümcek ağı da bulunmalıdır. Hâlbuki burada reze demirleri paslı olmak şöyle dursun, bazı yerleri parlıyor. Tozlar dökülmüştür. Örümcek ağlarından eser yoktur. Bu kapının sık sık açılıp kapandığını kabul etmeye hiç bir mâni kalmamıştır. Lütfen şu büyüteci elinize alarak yere eğiliniz. Evet, Paşa hazretleri... sol tarafa doğru... Biraz daha sola gidiniz... Dikkatli bakınız... dikkatli... Ne görüyorsunuz?"

Mehmet Rıza'nın söylediklerini yapan ev sahibi, hayretle bağırdı:

"Bir kundura izi."

"Tamam. Yaş otlar ezilince ayağın kalıbı oraya mükemmel çıkmıştır. Adeta klişe ile basılmış resim gibi aşikâr bir izdir. Lütfen şu mezura ile o kundura izini ölçer misiniz?"

"Veriniz... Kırk... kırk bir santim."

"Peki Paşa hazretleri... Lütfen izleri bozmaktan sakınarak biraz daha sola doğru gider misiniz... Tamam... Orada da ne görüyorsunuz?"

"Karışık."

"Biraz dikkat eder misiniz?"

"Ha... iki... iki ayak üst üste gelmiş."

"Fakat ayaklar çapraz bastıkları için ikisini de ölçmek mümkün."

"Evet... biri... yine kır bir... öteki... kırk üç."

"Ne anlaşılır bundan Paşa hazretleri?"

"Demek bunlar başka başka adamlar."

"Şüphesiz... Şimdi de lütfen... biraz daha sola ve kapının eşiğine doğru bakınız. Ne görüyorsunuz?"

"İki ayak daha."

"Ölçünüz.

"Biri... yine kırk iki."

"Fakat?

"Fakat... Fakat... Biçimi başka... Daha ince uzun bir ayak"

"Öteki?"

"Kırk... kırk dört!"

"Kaç adam ayağı etti?"

"Dört adam."

"O kadar. Şimdi de... lütfen, eşiğin sağ tarafında sert bir toprak tümseği var. Orası... Bakınız oraya... Dikkatli!"

"Bazı yuvarlak bir şekil görüyorum."

"Büyüteci şeklin yukarı kısmına tutunuz."

"Şekil biraz inceliyor."

"Vazonuzu hatırlayınız, Paşa hazretleri!"

Namık Paşa, büyük bir hayretle ayağa kalktı ve kollarını yukarı kaldırarak bağırdı:

"Şaşılacak şey! Siz kâhin gibi keşfediyorsunuz. Evet... Orada vazonun izleri var."

"Vazonuz oraya yan yatırılarak bir müddet bırakılmıştır. Büyük ve ağır bir vazo olduğu için rutubetli ve sert toprak üstünde izi kalmış ve kaybolmamıştır. Demek ki çalınan eşyalarınız buradan kaçırılmıştır."

"Muhakkak."

Mehmet Rıza, aynı dikkatle, Paşa'ya kapı ile sarnıç arasındaki yollar üstündeki izlere de dikkat ettirerek, o dört kişinin sarnıcın taş merdiveninde beklediklerini göstermiştir.

"Hatta... Bakınız Paşa hazretleri... Merdivendeki izler rüzgârla hiç dağılmadıkları için daha belirgindir. Burada diz kapakları teşekkülleri görebiliyorsunuz. Şurada iki avuç var. Herif yüzükoyun kapanmıştır, dizlerini şu basamağa koymuş ve avuçlarını yosunlu duvara dayayarak dengesini bulmuştur.

Sertaharri memurunun dâhiyane keşifleri, ev sahibi ile güzel karısını takdirlere ve hayretlere boğmuştu. Mehmet Rıza'nın harikulâde zekâsına meftun olan Paşa, sevincinden ellerini çırpıyor.

"Bravo Rıza Bey, aşkolsun Rıza Bey... Siz bu melunları yakalayacaksınız!" diyordu.

Bu takdirlere fazla ehemmiyet vermeyen sertaharri memuru, zihnen kendi kendine meşgul olmaya devam ederek sustu. Tekrar köşke geldiler. Mehmet Rıza, kallavi fincanla okkalı bir sade kahve istedi ve yalnız bırakılmasını rica etti.

Kahve fincanını avucuna alarak yirmi dakika kadar bütün köşkü bir daha baştan aşağı dolaştı. Hizmetkârların hiçbiri ile konuşmaya lüzum görmedi. Zira bu adamlardan şüphe edilmeyeceğini biliyordu.

Son tahkikatı da bitirdikten sonra Paşa'ya dedi ki:

“Bu geceden itibaren, birkaç gece köşkte kalacağım. Size hırsızı kendi elimle yakalayacağımı temin ederim.”

“Memnuniyetle. Rıza Bey bize bazı talimatınız olacak mıdır?”

“Hayır. Hiçbir talimatım yok. Fakat benim köşkte kaldığımı sizden başka hiç kimse bilmemelidir.”

“Bu kolay Rıza Bey.”

“Hatta... mümkünse... saygıdeğer eşiniz bile.”

“Hayhay... Fakat karımdan şüphe etmemenizi rica ederim.”

“Açık söyleyeyim ki hanımefendi hakkında zerre kadar şüphe beslemiyorum. Fakat, zabıta hayatındaki tecrübelerim bana öğretmiştir ki birçok masum kadınlar, bilmeden birçok kötü fikirlere alet olmuşlardır. Bu kadarcık bir ihtiyata riayet etmeye mecburum Paşa hazretleri.”

“Karımı layıkıyla tanımadığınız için ondan şüphe etmeye de hakkınız vardır, Rıza Bey, bu ciheti hiç münakaşa etmem.

Mehmet Rıza, bu kararın muhitten gizlenmesi için icap eden tedbirleri de köşk sahibine izah ettikten sonra, gizlenmeyi uygun bulduğu yere çekilerek geceyi bekledi.

3

Sertaharri memuru, Paşa'nın kuleli odadaki yatağının altına yüzükoyun uzanmıştı. Karyolanın eteğiyle yer arasındaki mesafeden odanın aşağı kısımları görünebiliyordu. Mehmet Rıza, başının sağ ve sol taraflarına iki el aynası yerleştirdi. Bunlar vasıtasıyla odanın dört köşesini görmek mümkün oluyordu. Elinin altına silahını ve elektrik fenerini koydu.

Paşa, bu gece de yalnız başına, her zamanki vaktinde yatağına girdi. Odanın demir kapısını bile bile kilitsiz bırakmışlardı ve şamdanda mum yanıyordu.

Mehmet Rıza, bu gece hırsızın odaya tekrar geleceğine kani değildi. Fakat sıra ile birkaç gece, köşkün muhtelif köşelerinde nöbet beklemeye karar vermişti. Ortada dolaşarak gece vakti araştırmaya kalkışmakta hiçbir fayda olmadığını bilirdi.

Fakat hırsız için köşk içinde kaldıkça tehlike de arttığı için işlerini çabuk bitirmek ve her gece çalışmak zarureti de vardı.

Sertaharri memuru, karyolanın altında altı saatten fazla yattı. Paşa'nın horuldadığını işitiyor ve cep saatinin beşe yaklaştığını görüyordu.

Sabaha karşı, gayet hafif, güç sezilir bir demir uğultusu işitti. Hemen sağ tarafındaki aynaya bakarak demir kapının yavaşça açıldığını gördü. Fakat... gariptir ki, kapı içerden açılıyor, tekrar kapanıyor ve iki büyük kunduralı ayak yavaş yavaş basarak, yatağa doğru geliyordu.

Bu ayaklar karyolanın altından, ancak dizlere kadar görülebildiği için sahibini tanımak mümkün olmuyordu.

Ayaklar, karyolanın yanına kadar geldi ve Mehmet Rıza'nın on beş yirmi santimlik bir mesafe yakınında durdu.

Sertaharri memuru, revolverini bir eline, elektrikli feneri öteki eline alarak biraz doğruldu ve hiç gürültü yapmadan başını karyola altından çıkardı. Fakat... birdenbire kafasının üstüne ağır bir demir parçasının indiğini hissederek yüz üstü düşmüş ve kendini toplamaya çalışırken başına kalın bir torbanın geçirildiğini, çelik gibi parmaklarla boğazının sıkıldığını anlayarak yerinden kımıldayamamıştı. Kalın bir iple torbanın bağlandığını da hissetti.

Parmaklar çekilince, Mehmet Rıza karyolanın altından çıkmaya çalışırken, demir kapının gürültü ile kapandığını işitti ve torbayı parçalayarak başından attı. Oda simsiyah, karanlıktı.

Paşa:

"Rıza Bey... Rıza Bey... neredesin?" diye bağırıyordu.

Sertaharri memuru elektrik fenerini yakınca, Namık Paşa'nın karyola içinde dimdik oturduğunu ve saçları korkuyla dikilerek, müthiş gözlerle etrafa baktığını gördü.

Vakit geçirmeden odadan dışarı fırladı. Paşa da don gömlekle Mehmet Rıza'yı takip ediyordu. Fakat bütün köşkü alt üst ettikleri halde hiçbir şey bulamadılar.

Bu sefer de Paşa'nın duvarda asılı, namlusu altın kakmalı antika tüfeği çalınmıştı.

* * *

Çalınan şey, yalnız Paşa'nın antika tüfeğinden ibaret değildi.

Paşa ile Mehmet Rıza, harem ve hizmetkârlar dairesine girdikleri zaman hanımefendinin de ortada olmadığını gördüler. Sertaharri memuru, birdenbire yanlış bir şüpheye kapılarak, çılgınca bir yeis içinde ne yapacağını şaşıran Paşa'ya dedi ki:

"Saygıdeğer eşinize karşı ihtiyat tavsiye etmekte haksız değilmişim."

Köşk sahibi, kederinden ve öfkesinden çıldıracak dereceye gelmiş, hizmetkârlarına silahlarını getirtiyor ve köşkün dolambaçlı taksimatı içinde haykıra haykıra geziniyor, bahçede havaya silah atıyor ve ortalığı velveleye veriyordu.

Mehmet Rıza da ne yapacağını şaşırmıştı. Büyütecini ve elektrik fenerini eline alarak bahçenin arka kapısına koştu. Kapı ardına kadar açıktı. Sokakta, henüz hareket etmiş bir otomobilin izleri vardı.

Sertaharri memuru semt karakoluna kadar koşarak, Anadolu tarafındaki bütün merkezlere şüpheli otomobillerin tevkifi için kati talimat verdi.

Köşke geldiği zaman, Namık Paşa Mehmet Rıza'nın ellerine sarılıyor:

"Beni bu felaketten kurtarınız... Bana karımı bulunuz... Yalnız karımı bulmak için varımı yoğumu fedaya hazırım!" diyordu.

Sertaharri memuru, kadınlara karşı aşırı düşkünlüğün ve itimadın böyle hazin neticeleri olduğunu Paşa'ya her ne kadar izah etmeye çalışmışsa da onu iknaya muvaffak olamıyordu.

Şafak sökerken, Paşa bîtap bir halde yatağına girmiş ve uyumuştu. Mehmet Rıza ise, sabahtan akşama kadar köşkün içinde gezerek bu muammayı halletmeye beyhude yere çalıştı.

Bu kadar ustalıklı, bu kadar şeytanca, bu kadar dolambaçlı bir hırsızlığı Cingöz Recai'den başka hiçbir insanın yapamayacağını görüyordu.

Öyle bir hırsızlık ki, failinin bütün hareketini gözleriyle gördüğü halde, kendisini teşhise imkân yoktu.

Akşamüstü, köşke postayla şöyle bir taahhütlü mektup gelmişti:

"Anadoluhisarı'nda, eski Ayân Meclisi saygıdeğer üyelerinden Hüseyin Namık Paşa, köşkünde misafir olarak kalan meşhur sertaharri memuru Mehmet Rıza Beyefendi üstadımızın ellerini öpecektir."

Zarfın üzerindeki yazılı olan bu saygılı veya alaycı adresten sonra mektubun metni şöyleydi:

"Üstat!

Sana fazla eziyet çektirdiğimi görüyorum. Kusurlarımı affet. Seni biraz aydınlatmak için bu mektubu yazıyorum. Köşkteki hırsızlığın faili benim. Her şey benim tertibatımla yapılmıştır. Paşa'nın karısından şüphelenme. O kadıncağız masumdur. Ve dün gece adamlarım tarafından köşkten kaçırılmıştır. Paşa'ya söyle ki saygıdeğer eşi hanımefendi benim yanımdadır ve istirahatine sınır yoktur. Merak etmesin. Ben bu gece, seninle konuşmak için, yine köşke geleceğim üstat. Fakat dün geceki gibi, nazik başına demir vuracak ve torba geçirecek değilim. Gayet tatlı konuşacağız. Emin ol. Randevu saatini de tayin ediyorum; tam gece yarısı, saat on ikide geleceğim. Beni Paşa'nın kuleli odasında bekle. Vaadimde ne kadar sadık olduğumu göreceksin.

Öğrencin
Cingöz Recai"

Mehmet Rıza bu mektubu Paşa'ya gösterdi. Sertaharri memuruyla Cingöz Recai'nin samimi münasebet-

lerinin şekli hakkında hiçbir fikri olmayan köşk sahibi, mektubu okur okumaz bağırdı:

"Ne diyorsunuz? Cingöz Recai ha! Köşkün içinde Cingöz Recai mi var? Bu adam evime kadar da mı girdi? Cingöz Recai! Aman Yarabbim! Bu işler onun parmağıyla mı yapılıyor? Bu hiç aklıma gelmemişti."

"Ben tahmin ediyordum, Paşam."

"Bu ne garip mektuptur, Rıza Bey? Cingöz Recai'yle samimi misiniz? Arkadaş mısınız? Alay mı ediyor?"

Sertaharri memuru, dişlerini sıkarak mırıldandı:

"Cingöz Recai, dünyanın en soğukkanlı, en alaycı adamlarından biridir."

"Kendisiyle hiç görüştünüz mü?"

"Sık sık görüşürüm. Evime kadar bile gelir. Beni çok sevdiğini söyleyen bir adamdır."

"Sık sık görüşüyorsunuz, evinize kadar gelir de niçin tevkif etmezsiniz?"

"Cingöz'ü yalnız Türk zabıtası değil, Amerika polisi bile tevkife muvaffak olamamıştır. Bu adam, yakalanmamak için müracaat edilecek tedbirlerin hepsini bilir. Vallahi Paşam, tevkif edileceği vakit kuş gibi uçar."

"Bu adam şaka mı söylüyor, bu gece, tayin ettiği randevuya gelir mi?"

"Mutlaka gelir!"

"Sözünde durur demek?"

"Evet."

"Bu ne cesarettir, Rıza Bey! Yemin ederim ki bu adamın hareketine akıl sır ermiyor. Nasıl olur da, bir hırsız, bütün Türkiye zabıtası tarafından aranan bir adam, sizin gibi meşhur bir zabıta memuruna, eşyasını çaldığı bir evde randevu verir. Onu bekleyecek miyiz?"

"Şüphesiz Paşa hazretleri."

"O halde bazı tertibat almak lazım değil midir?"

"Cingöz, bu mektup üzerine benim birçok tertibat almak isteyeceğimi de bilir. Kendisinin bu köşk içinde her vakayı haber alan bir kulağı olduğu için, ne yapsak malumat alacaktır."

"Elimizi kolumuzu bağlayarak onu müdafaasız mı bekleyeceğiz?"

"Hayır. Ben şimdi müdüriyetten sekiz on kadar memur getireceğim. Bu memurları köşkün içinde ve dışında muayyen noktalara bırakacağım. Et ve kemikten ibaret bir insanın bu köşkten dışarı kaçmaması için ne yapmak lazımsa hepsini yapacağım. Bugüne kadar elde ettiğim tecrübelere göre muvaffak olacağıma eminim. Hiç olmazsa bu esrarengiz muammanın çözüm şeklini öğreneceğiz."

"Çıldırıyorum, Rıza Bey. Köşkümün içinde, gölgeden daha siyah birtakım mahlûkat bulunsun! Eşyamı çalsınlar, odamı bassınlar, her istediklerini yapsınlar, biz böyle eli kolu bağlı kalalım, hiçbir şeye muvaffak olamayalım, Nasıl şey bu? Rıza Bey..."

"Eee... Paşa hazretleri... Bu mesleğin keyfi de oradadır. Ben Cingöz Recai gibi bir rakiple çarpışmaktan daima zevk duyarım. Yoksa zabıta memurluğu, yalnız alelade hırsızları, soyguncuları, katilleri meyhane basarak yakalamaktan ibaret olsaydı, bu işin hiç tadı kalmazdı."

"O halde siz şimdi müdüriyete kadar gideceksiniz demektir."

"Hayır... Telefon etmek kâfi... Dört vapuruyla memurlarım iki saat sonra buradadırlar."

Sertaharri memuru, derhal müdüriyete telefon ederek, en güvendiği memurlardan sekiz kişiyi Hisar'a çağırdı.

4

Tıpkı bir gece evvelki gibi, Namık Paşa ile Mehmet Rıza kuleli odada baş başa yalnız kaldılar.

Sertaharri memuru, sayılı polislerden üç tanesini köşkün haricinde, en mühim noktalarda nöbet beklemeye memur etmiş, beş tanesini de, içeride bırakmıştı. Bütün bu memurlar, birbirlerine, gizli düdük ve ıslık işaretleriyle bağlı olacaklar ve Mehmet Rıza tarafından verilecek bir emri yıldırım süratiyle yapmaya hazır bulunacaklardı.

Namık Paşa ile odada yalnız kaldıkları zaman, sertaharri memuru saatine bakarak:

"On buçuğu beş geçiyor. On ikiden evvel gelmez. Oturup biraz sigara içelim," dedi.

Paşa sertaharri memuruna hususi yaptırılmış mükemmel İskeçe tütünü ikram ederken diyordu ki:

"Bu adam, bu gece, buraya gelecek ha... Dünyada bu kadar şaşılacak bir şey düşünemiyorum. Ne cesarettir bu Rıza Bey! İnsan kendine ne kadar güvenmeli ki, böyle bir küstahlığı yapabilsin. Ben buna inanmıyorum. Gelemez. Arkasında bir ordu asker olsa, yine bu adam, bu gece, buraya gelemez."

"Gelir Paşam."

"Nasıl gelir canım? Nereden gelir? Hangi yoldan gelir? Bir sinek bile olsa, yaptığımız tertibata göre, mutlaka ele geçecek demektir."

"Cingöz Recai, bir masal kahramanı değildir Paşam. O da bizim gibi etli, kemikli bir insandır. Mucize yara-

tamaz. Fakat hilelerini o kadar şeytani bir zekâ ile tertip eder ki bizim ehemmiyet vermediğimiz noktalardan istifade ederek maksatlarına muvaffak olur. Hem de bu hileler, basit şeylerdir, Kristof Kolomb'un yumurtası gibi."

"Peki Rıza Bey... Şimdi bu adam, bu odadan içeri girmek için, eliyle şu kapıyı açacak, karşımıza çıkacak bize söz söyleyecek... Sonra nasıl olacak da elimizden yakasını kurtaracak?"

"Silahlarımızı çekerek beklemeye mecburuz. Yoksa birçok tehlikeli hareketler yaparak bizi korkutabilir. Avrupalıların muharebelerde kullandıkları boğucu gazlar neşreden aletleri vardır. Bunları kullanacak olursa odanın içinde kaskatı kesiliriz ve bütün köşkü soyarak kaçar."

"Aşağıda memurların işi ne?"

"Artık bizi kandıracak olursa ötekilerin ne ehemmiyeti var?"

Saat on biri geçerken hazırlığa başladılar. Paşa, sertaharri memuruna mükemmel bir parabellum revolveri vererek dedi ki:

"En son sistemdir. Yeni sene modelidir. Bunu kullanınız. Cingöz Recai'yi bir kurşunda yere serebilirsiniz."

Mehmet Rıza, revolveri dikkatle muayene ederek diyordu ki:

"Evet... Bu sistemi bilirim. Silah mecmualarında resimlerini gördüm. Avrupa'ya ısmarlayacağım."

"Silahları ceplerimize koyalım mı?"

"Hayır. Elimizde bulunsun."

Koltuklara uzandılar. Gözleri duvar saatinden ayrılmıyordu. Saat on ikiye çeyrek kaldığı vakit, etrafa dikkatle kulak veriyorlardı.

Mehmet Rıza ayağa kalkarak pencereden bakmaya başladı. Bahçede mahzenin kapısı yanına bıraktığı memurunun siyah gölgesini görüyordu. O civarda bir hareket olursa, bahçede duran memur Mehmet Rıza'ya işaret verecekti.

Saat on ikiye beş kala, sertaharri memuru pencereden ayrılarak odanın içinde asabiyetle gezinmeye başladı.

Paşa, sesini çıkarmadan koltukta oturuyor, elinde revolveri kâh kapıya, kâh da pencerelere tevcih ederek hayali bir tecavüze karşı müdafaa vaziyeti alıyordu.

Saat... ağır ağır... on ikiyi çaldı.

Paşa telaşla yerinden kalkarak oda kapısına gitmiş, dışarıyı dinlemiş, sonra kapıyı kapayarak Mehmet Rıza'nın karşısına geçmişti.

Sertaharri memuru, derin bir sükût içinde, Paşa'nın yüzüne bakarak:

"Gelmedi!" dedi.

Namık Paşa'nın çehresinde garip bir sevinç tebessümü parladı. İhtiyarın gözleri, birdenbire, dinç bir ışıkla aydınlanmıştı. Sertaharri memurunun omuzuna elini koyarak:

"Rızacığım, dedi. Cingöz daima sözünde durur ve işte... şimdi de... senin karşındadır."

Mehmet Rıza, Paşa'nın birdenbire değişen sesi, gözleri ve tavırları karşısında afallarken, Namık Paşa, avucunu çenesine götürerek sakalını tutmuş ve bir çekişte ayırarak yere atmıştı. Bu takma sakal altından Cingöz Recai'nin hakiki çehresi meydana çıktı!

Sertaharri memuru hayretle bağırdı:

"Cingöz!

"Yahut sabık ayân azasından Hüseyin Namık Paşa!

Cingöz Recai bunu söylerken revolverinin namlusunu Mehmet Rıza'nın yüzüne tevcih ediyordu.

Sertaharri memuru gayet çevik bir hareketle, elindeki parabellum revolverini Cingöz'ün karnına tutmuş ve tetiğini çekmişti. Fakat silah ateş almadı ve Cingöz Recai güldü:

"Düşün ki o revolveri sana ben verdim. Elbette beni öldürmek için mükemmel bir silah olamazdı."

Mehmet Rıza, Cingöz'ün yüzüne hem öfke hem de hayretle bakıyor, bu adamın iki günden beri sahte Namık Paşa rolünü nasıl yapabildiğini düşünüyordu.

Cingöz Recai, Mehmet Rıza'nın bu benzer şaşkınlıklarına daima güldüğü için, rakibinin suratını okşarken dedi ki:

"Şaşma. Şimdi her şeyi anlayacaksın. İnsanlığın gücü üstünde harikulâde hiçbir şey yoktur. Sen iki günden beri bu köşkün içini alt üst ediyorsun. Bahçenin arka kapısı etrafındaki bütün keşiflerin doğrudur ve dâhiyânedir. Hırsızın bu köşkün içinde yaşadığını da anladın. Fakat bir saniye bile Namık Paşa'dan şüphe etmedin."

"Karısı bile şüphe etmiyordu."

"Evet... Fakat ben bu kadının şüphesini celbetmemek için her tedbire müracaat ediyordum Rıza. Nitekim geceleri ondan ayrı yatıyordum. Gündüzleri kendisiyle pek az temas ediyordum.

"Asıl Namık Paşa nerede?

"Bundan sekiz gün evvel, asıl Namık Paşa, son vapurdan çıkıp köşküne gelirken adamlarım tarafından yakalandı ve bir otomobille benim evime getirildi. Ben de onun çehresini taklit ederek ve elbiselerini giyerek;

kollarımı sallaya sallaya köşke geldim. Namık Paşa'nın hususi hayatını gayet iyi bildiğim için, köşkün içinde hiç falso yapmıyordum. Hatta... o gece... Paşa'nın karısıyla yattım.

Rezil!

"Kadın bana: 'Sen bu gece tuhafsın Paşa! Adeta gençleşmişsin' diyor, karanlıkta birçok teferruata dikkat edemiyordu. Fakat benim maksadım, Paşa'nın dilber karısıyla olmak olmadığı için ertesi geceden itibaren köşkü boşaltmaya başladım. Kadın ve hizmetkârlar telaş ediyorlar, zabıtaya müracaat edilmesini söylüyorlardı. Bir hafta kadar 'hırsızı ben bulacağım!" diyerek işi savsakladım. Sonra da sana kendim geldim."

"Dün gece bu odaya gelerek başıma torbayı geçiren senin adamlarından biri miydi?"

"Hayır... o da bendim. Sen karyolanın altında iken... ben... karyolanın üstünde... Hiç ses çıkarmadan... ayaklarıma pantolon ve kundura geçiriyordum... Karyoladan kapı tarafına atladım... Kapıyı açar gibi yaptım...

Mehmet Rıza başını sallayarak Cingöz'ün sözünü kesti:

"Evet... Ben kapının içeriden açıldığına dikkat etmiştim."

"Dikkat ettin de sebebini neye sormadın?"

"Bir şey anlamadım."

"Alâ... Senin karyolanın altından başım çıkaracağını bildiğim için, kafana vuracağım demiri ve geçireceğim torbayı hazırlamıştım."

"Kahrol!"

"Eyvallah. Sonra ne yaptığımı biliyorsun. Torbayı başına geçirince, derhal yatağın içine girip oturdum. Eğer o sırada yorganı kaldırsaydın, ayaklarımda pantolon ve kundura görecektin."

"Kadını nasıl kaçırdın?"

"O sırada adamlarım, aşağı katlarda çalışıyorlardı. Kadını kloroformla uyutarak, senin tahmin ettiğin gibi, bahçenin arka kapısından otomobile bindirdiler."

"Kadını niçin kaçırdın?"

"Benden şüphe etmeye başladığını hissetmiştim."

"Ne zaman?"

"Evvelki gün."

"Nasıl şüphe?"

"Bilmem. Yüzüme tuhaf tuhaf bakıyordu, korktum."

"Kadını nereye götürdün?"

"Kocasının yanına."

"Neredeler onlar?"

Cingöz güldü:

"Her şeyi sana söylemeye mecbur muyum? Bu kadar izahatı da arkadaşlık namına veriyorum. Eğer ben isteseydim, sen hiçbir şey anlayamaz ve bu esrarlı köşkün muammasının içinde, parlak zekân, boğulur kalırdı."

"Şimdi sen benim elimden yakayı kurtarabileceğini zannediyor musun Cingöz?"

"Ümit ediyorum."

"Çocuksun. "

"Keşke çocuk olsam."

"Delisin."

"Keşke bir deli kadar aklım olsa."

"Aptalsın."

"Keşke bir aptal kadar rahatım olsa."

Cingöz Recai, yavaş yavaş, gerisin geriye oda kapısına doğru gitmeye başlamıştı.

Mehmet Rıza elini arka cebine doğru götürmek istedi, fakat Cingöz'ün revolveri, sertaharri memurunun tam gözlerini nişanladı:

"Vallahi Rıza, ateş ederim. Ömrümde hiçbir cinayet yapmadım. Fakat hayatımı kurtarmak için en aziz dostumu bile öldürmeye mecbur kalırsam, mazur değil miyim?"

Mehmet Rıza, kinden tir tir titreyerek, kuvvetli bir sesle bağırdı:

"Budala! Aşağıda memurlarım olduğunu bilmiyor musun?"

Cingöz Recai, birdenbire yere eğilip kalkarak oda kapısı tarafına düşen sakalı yerden aldı ve çenesine geçirdi:

"Ben Namık Paşa'yım, senin memurların bana bir şey yapamaz," dedi.

Mehmet Rıza, Cingöz'ün üstüne yürüyerek, usta hırsızı yakasından yakalamıştı:

"Hiç kımıldama!" dedi. "Üstüme ateş bile etsen yakanı bırakmayacağım."

Cingöz Recai, içinden gelen kahkahalarla gülerek, bir eliyle revolverini Mehmet Rıza'nın gözlerine tutuyor, öteki eliyle sertaharri memurunun saçlarını okşuyordu:

"Bırak beni Rıza... Dostluğumuza halel gelecek... Bırak gideyim... Köşkten yirmi bin liralık eşya kaldırdım. Bu kadarı bana kâfi... Yarın da hakiki Namık Paşa ile karısının gözlerini bağlayarak bir koruda serbest bırakacağım."

Cingöz, gitmek istiyordu; Mehmet Rıza, onu yakasından çekerek bağırdı:

"Kımıldama!"

Fakat, müthiş hırsız, birdenbire revolverinin namlusunu Mehmet Rıza'nın gözlerine sokmuştu.

Gözlerini tehlikeden kurtarmak için, sertaharri memuru başını geriye çekerken, Cingöz Recai şiddetle silkelendi ve oda kapısından dışarı fırladı.

Mehmet Rıza kapıya koştu. Fakat oda kapısı açılmıyordu.

Uzaktan Cingöz'ün kahkahası işitildi.

SON

CİNGÖZ RECAİ,

FANTOMALARA,
ARSEN LÜPENLERE
TAŞ ÇIKARAN,

CİN OĞLU CİN,

ÇAPKIN VE KİBAR

BİR İSTANBUL
SERSERİSİDİR.

SERGÜZEŞTLERİNİ
OKURKEN
İNSANIN PARMAĞI
AĞZINDA KALIR.